

Doświadczenie: Badanie różnicy między mieszaniną a związkiem chemicznym.

Tytuł: Reakcja siarki z cynkiem.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Badanie różnicy między mieszaniną a związkiem chemicznym.
- Reakcja syntezy.
- Wiązanie jonowe.
- Otrzymywanie soli metodą: metal + niemetal.

Odczynniki: Sprzęt laboratoryjny:

S, Zn – pył, toluen. Probówka, pręt żelazny, porcelanowa płytka, zestaw do sączenia (statyw do sączenia, lejek, sączek, bagietka, zlewka na 100cm³), łaźnia wodna, palnik.

Opis wykonania doświadczenia:

Na płytce porcelanowej mieszamy siarkę z cynkiem. Obserwujemy mieszaninę.

1. Część mieszaniny dajemy do probówki nalewamy 4cm³ toluenu i ogrzewamy na łaźni wodnej 5 min. Po tym czasie roztwór sączymy na gorąco.
2. Pręt żelazny rozgrzewamy do czerwoności w płomieniu palnika i dotykamy nim do mieszaniny pozostałej na płytce.
3. Powstałą po reakcji substancję wrzucamy do probówki dodajemy toluenu i ogrzewamy na łaźni wodnej.

Obserwacje:

Wnioski:

Równanie reakcji chemicznej:

Fe + S

Komentarz metodyczny:

Uwaga: toluen jest łatwo palny nie można ogrzewać go otwartym ogniem.

Doświadczenie: Przemiany fizyczne.

Tytuł: Sublimacja jodu.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Ukazanie sublimacji jodu.
- Zapoznanie z zestawem do sublimacji.

Odczynniki: Sprzęt laboratoryjny:

J zestaw do sublimacji

Opis wykonania doświadczenia:

Obserwacje:

Wnioski:

Komentarz metodyczny:

Wykonywanie sublimacji jodu w zestawie do sublimacji ma na celu ukazanie zastosowanie tego zestawu.

Samą sublimację prościej jest wykonywać w zlewce.

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Chromatografia.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Ukazanie metod rozdzielania barwników.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Lentilki (cukierki w kolorowej polewie)

Sprzęt laboratoryjny:

Krystalizator (mały), krążek bibuły, nożyczki.

Opis wykonania doświadczenia:

Do krystalizatora nalewamy wody (ok. 1cm nad dno). W krążku bibuły wycinamy pasek, który zaginamy pod spód (rys.) i kładziemy go na krystalizatorze (tak by nóżka z bibuły była zanurzona w wodzie. Na wierzch krążka kładziemy cukierek.

Obserwacje:

Wnioski:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Chromatografia

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Ukazanie metod rozdzielania barwników.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Pisaki (zielony, brązowy ...), alkohol.

Sprzęt laboratoryjny:

Szeroka probówka (do chromatografii z korkiem), pasek bibuły.

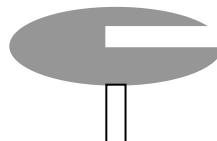
Opis wykonania doświadczenia:

Na pasku bibuły rysujemy linię (1cm od końca paska). Następnie do probówki nalewamy alkohol (ok. 0,5cm od dna). Mocujemy pasek bibuły w korku i wkładamy do probówki (*Uwaga: narysowana linia powinna znajdować się NAD alkoholem*).

Obserwacje:

Wnioski:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Ekstrakcja ciał stałych cieciami.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Ukazanie bardziej skomplikowanych metod rozdziału substancji.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Barwne rośliny, alkohol lub woda.

Sprzęt laboratoryjny:

Aparat do ekstrakcji, płaszcz grzejny.

Opis wykonania doświadczenia:

W glizie aparatu ekstrakcyjnego umieszczamy ekstrahowaną substancję. Do kolby kulistej wlewamy odpowiednią ilość rozpuszczalnika. Montujemy aparat, ustawiamy na płaszczu grzejnym podłączonym do autotransformatora i ogrzewamy.

Obserwacje:

Wnioski:

Komentarz metodyczny:

Przy okazji tego doświadczenia można otrzymać alkoholowe roztwory naturalnych wskaźników wykorzystywanych przy badaniu odczynu.

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin. Wirowanie.

Tytuł: Wydzielanie siarczanu(VI) wapnia z mieszaniny poreakcyjnej metodą wirowania.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Pokazanie metody rozdzielania ciał stałych od cieczy.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

5% CaCl_2 , 5% Na_2SO_4

Sprzęt laboratoryjny:

Wirówka, bibuła.

Opis wykonania doświadczenia:

Do 5cm^3 5% CaCl_2 dodajemy 5% Na_2SO_4 tak długo póki wytrąca się osad. Zawiesiną siarczanu(VI) wapnia napełnić probówkę do wirowania, zgodnie z instrukcją obsługi wirówki. Odwirować osad i zlać ciecz z nad niego. Osad przenieść na bibułę.

Obserwacje:

Wnioski:

Równanie reakcji chemicznej:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.**Tytuł: Destylacja.****Możliwe zastosowanie doświadczenia:**

- Ukazanie metody rozdzielania cieczy.
- Destylacja ropy naftowej.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Dwie zmieszane ciecze (np. woda i aceton), lub ropa naftowa.

Sprzęt laboratoryjny:

Zestaw do destylacji (kolba, chłodnica Liebida, zlewka) termometr.

Opis wykonania doświadczenia:

Do kolby kulistej nalewamy między $\frac{1}{3}$ a $\frac{1}{2}$ mieszaniny, dodajemy kamyczki wrzenne, podłączmy chłodnicę (dolny koniec do kranu) i ogrzewamy. Obserwujemy zmiany temperatury (zbiorniczek termometru na wysokości bocznego odpływu chłodnicy Liebida).

Obserwacje:**Wnioski:****Komentarz metodyczny:****Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.****Tytuł: Krystalizacja.****Możliwe zastosowanie doświadczenia:**

- Ukazanie metody rozdzielania ciał stałych.
- Przykład krystalizacji.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Dichromian(VI) potasu lub kwas szczawiowy zanieczyszczone

Sprzęt laboratoryjny:

Zestaw do krystalizacji {kolba kulista (250cm^3), chłodnica zwrotna, palnik, trójnog, siatka ceramiczna, zlewka (250cm^3)}, lejek zwykły, statyw do sączenia, zestaw do sączenia {lejek Büchnera, kolba ssawkowa (250cm^3)}.

Opis wykonania doświadczenia:

W kolbie kulistej (250cm^3) umieszczamy ok. 25g zanieczyszczonego dichromianu(VI) potasu lub kwasu szczawowego. Do kolby wlewamy ok. 50cm^3 wody i dodajemy 2-3 kamyczki wrzenne. Zawartość kolby ogrzewamy do wrzenia pod chłodnicą zwrotną. (W razie potrzeby dolewamy wody przez górny otwór chłodnicy.) Po rozpuszczeniu substancji stałych, roztwór sączymy na gorąco i przesącz pozostawiamy do ostygnięcia. Wytracone kryształki odsączamy na lejku Büchnera.

Obserwacje:**Wnioski:****Komentarz metodyczny:**

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin. Dekantacja.

Tytuł: Zastosowanie dekantacji do przemywania osadu jodku ołowiu(II).

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Ukazanie metody rozdzielania ciał stałych od cieczy.
- Reakcje charakterystyczne na jony ołowiu, jodu i srebra.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

5% AgNO₃, 5% Pb(NO₃)₂, 5% KI.

Sprzęt laboratoryjny:

Zlewka 150cm³

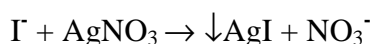
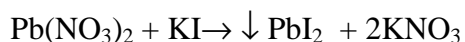
Opis wykonania doświadczenia:

Do zlewki nalewamy ok. 10cm³ 5% Pb(NO₃)₂. Dodajemy do niego 5% AgNO₃. Wytrącony osad przemywamy przez dekantację wodą destylowaną aż do zaniku reakcji na jony jodkowe z azotanem srebra.

Obserwacje:

Wnioski:

Równanie reakcji chemicznej:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin. Sączenie.

Tytuł: Wydzielanie siarczku żelaza(III) z mieszaniny poreakcyjnej metodą sączenia.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Rozdzielanie ciał stałych od cieczy.

Odczynniki:

5% FeCl₃, 5% Na₂S lub Statyw do sączenia, lejek analityczny (ew. (NH₄)₂S, bufor amonowy, zwykły) zlewka (150cm³), bibuła w krążkach

Sprzęt laboratoryjny:

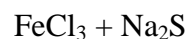
Opis wykonania doświadczenia:

Do 5cm³ 5% FeCl₃ roztworu dodać 3cm³ buforu amonowego a następnie tak długo dodawać roztwór siarczku aż będzie się strącał osad. Osad odsączyć na lejku analitycznym.

Obserwacje:

Wnioski:

Równanie reakcji chemicznej:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Wymrażanie.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Rozdzielanie cieczy o różnych temperaturach zamarzania.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Woda, alkohol

Sprzęt laboratoryjny:

lodówka

Opis wykonania doświadczenia:

Do zlewki wlewamy mieszaninę wody i alkoholu, wstawiamy do zamrażalnika, po kilku godzinach w alkoholu powinny pływać zamrożone igiełki wody.

Obserwacje:

Wnioski:

Równanie reakcji chemicznej:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Przesiewanie.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Rozdzielanie ciał stałych o różnej wielkości.
- Modelowe ukazanie działania sit molekularnych.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Mąka, ryż.

Sprzęt laboratoryjny:

sitko

Opis wykonania doświadczenia:

Mieszaninę mąki i ryżu rozdzielamy przy pomocy sitka.

Obserwacje:

Wnioski:

Równanie reakcji chemicznej:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Rozdzielanie przy pomocy magnesu.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Rozdzielanie ciał stałych o różnych właściwościach magnetycznych.
- Jedna z metod rozdzielania śmieci.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Fe – opiłki, S

Sprzęt laboratoryjny:

magnes

Opis wykonania doświadczenia:

Mieszaninę siarki i żelaza oddzielamy przy pomocy magnesu.

Obserwacje:

Wnioski:

Komentarz metodyczny:

Dla wygody oddzielenia opiłek żelaza od magnesu można magnes owinąć folią.

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Rozdzielanie cieczy nie mieszających się w rozdzielaczu.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Rozdzielenie dwóch cieczy nie mieszających się ze sobą.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Olej, woda

Sprzęt laboratoryjny:

Rozdzielacz, 2 zlewki

Opis wykonania doświadczenia:

Do rozdzielacza wlewamy olej a następnie wodę. Po ustaniu się cieczy rozdzielamy mieszaninę do 2 zlewek.

Obserwacje:

Wnioski:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie: Metody rozdzielania mieszanin.

Tytuł: Rozdzielanie przez odparowanie.

Możliwe zastosowanie doświadczenia:

- Rozdzielenie ciała stałego od cieczy, w której jest rozpuszczone.
- Ukazanie, że w mieszaninie substancje zachowują swoje właściwości.

Odczynniki:

Roztwór CuSO_4

Sprzęt laboratoryjny:

Parowniczką, palnik

Opis wykonania doświadczenia:

Obserwacje:

Wnioski:

Komentarz metodyczny:

Doświadczenie do przeprowadzenia przed destylacją, odzyskujemy w nim tylko 1 składnik mieszaniny; można postawić pytanie problemowe: *jak odzyskać ciecz?*